

מזייפי שערין

א

ברשימתי „הדפוס העברי במונקאטש“ כתבתי על ר' מרדכי שווארץ שהי' מסיר שערין מספרים, מדפיס אחרים תחתיהם עם שמו כמחבר הספרים ומוכרם כחיבוריו. ככה עשה לספרו של ר' מרדכי פריעד אבד"ק אסאנפא „ברוך מרדכי“ חלק ראשון על מסכת ברכות שנדפס בלבוב תרל"ה, ולספרו של ר' ישראל מתתיהו אויערבאך אבד"ק בוסקא „אמרי בינה“ על יורה דעה שנדפס בלבוב תר"מ. על שערי שני הספרים הללו הוא כותב שהוא בעל המחבר ספר „חמדת צבי“ על התורה, והבעתי את השערתי שגם ספר זה אינו שלו אלא של הרב ר' צבי הורוויץ נכד הגאון בעל הפלאה שנדפס בלבוב תרל"ו. השערתי זו נתאמתה על ידי ח. ד. פריעדבערג (בשם הרב ראובן מרגלית) במהדורא החדשה של „בית עקד ספרים“.

על השערין הוא כותב שהריות הנקי ממכירת הספרים מוקדש להחזקת הבחורים הלומדים אצלו בעיר הוסט (עיירה ברוסיה הקארפטית, אז תחת ממשלת מדינת הונגריא, עכשו בברית המועצות).

ספר „ברוך מרדכי“ עם השער האמיתי מכיל 68 דף, ואלו עם השער המזויף – רק 61 דף (בטעות רושם פרידברג שמספר הדפים שוה בשניהם). כי הסיר לגמרי שבעה דפים, והם: דף ההסכמות, שכן ניתנו למחבר האמיתי, שלשה דפים הקדמה ופתיחה, שכן הזכיר בהן המחבר בארוכה שמות אישים שונים ממשפחתו, ושלשה דפים אחרונים שהם חידושי תורה מאבי המחבר, הרב ר' מאיר פריעד אבד"ק יאללע. אבל, על אף נקיטת אמצעי זהירות הללו, זיופו ניכר מתוכו, שכן לא הרגיש שבפנים הספר נזכר מספר פעמים שם המחבר, שם בנו ושם אביו שהיו מתכתבים בחידושי תורה.

חוץ מהשער שהחליף כנ"ל, החליף גם את דף ס"א (שהוא האחרון בטופסים עם השער המזויף) והדפיס אחר במקומו, בו השאיר מן הטכסט רק קטע קטן, ואחרי כן הדפיס מכתב תודה וברכה בשמו ובשם תלמידיו הבחורים אל השרים ממשפחת ראטהשילד בכלל ובפרט לבאראן שמעון וואלף ראטשילד ולסיר משה מונטיפיורי, אשר